

Miből álljon ez az elégtétel? Ha bennünket legérzékenyebb pontunkon: keresztény világnézetünkben, becsületünkben bántottak meg, akkor az elégtételt valahol ott kell keresni, ahol a sértő fél legérzékenyebb pontját találjuk meg, mert csak így lesz meg, az elégtételszerzésnek kellő pedagógiai hatása.

Nem viszonzhatjuk a sértést hasonló durvasággal. Ezzel egyrészt magunk alacsonyítanók le, másrészt nem is lenne meg a kellő eredménye. Ha a tüntető diákok betörnek egy-két ablakot, kirakatot, ha elkiáltják magukat: „Le a zsidókkal!”, vajon mindez olyan érzékenyen érinti őket? Korántsem. A betört ablakok árát megfizetik a biztosítótársaságok. A szenvedélyes kiáltozások pillanatnyilag ijedelmet okoznak ugyan, de félelmük mellett is bíznak a rendőrség erejében, amelynek kötelessége az utcai zavargókkal szemben mindenkit, tehát a zsidókat is megvédeni. S mikor a vihar elvonul, minden marad a régiben. A zsidó sajtótermék a régi példányszámban fogy, a zsidó boltok továbbra is a régi látogatottságnak örvendenek, a zsidó „művészet”, irodalom továbbra is felszínen tartja magát, és terjed, fertőz. Szájjal szidják a zsidót, kézzel azonban teletömik zsebét pénzzel, és így minden gazdasági lehetőséget nekik átadnak. Hányszor megtörténik azután, hogy a diplomát szerzett fiatalember állást kereső kálváriaútján kénytelen bekopogtatni Kohn úrhoz vagy Grün úrhoz egy-egy darab sovány kenyér elnyelésének reményében. Kohn úr pedig önelégülten szögezi le: „no lám a harapós kis kutya, mennyire megszeliült!” Ha jókedvében van, és hajlandó nagylelkűséget gyakorolni, és hozzáteszi fennhangon:

– No, nem bánom! Itt van 48 pengő. De jól viseld magad, és dolgozz látástól vakulásig!

Ha eredményes tüntetést akarunk, a kapa nyelét másutt kell megfogni. A jelszó rövid, de a megvalósítása annál nagyobb kitartást kíván: *Becsukni erszényünket, valahányszor a zsidóság akarja azt megvámolni*. Ha ők – akik végeredményben a magyar földből a keresztény társadalomból élnek – nem becsülik meg a mi világnézetünket, akkor nem érdemlik meg, hogy eltartsuk őket.

Délvidéki Ifjúság I. (1935/36.) 6. szám (február) 6–7. oldal

384. Csütörtökön szünetelt az egyetem bölcsészeti karán az előadás A diákság keresztakciója miatt – „Az egyetemen rend van” – mondja Ditrói Gábor rektor – Kiss Albert dr. egyetemi tanár nyilatkozata

Mint ismeretes a szegedi egyetem diákságának egy része az ősszel mozgalmat indított, hogy a tantermekben helyezték el a keresztet. Az egyetemi tanács úgy határozott, hogy a tantermekben a kis magyar címert helyezteti el, mert ez magában foglalja az apostoli kettős keresztet, így kifejezőbben jelképezi az egyetemnek, de egyben Magyarországnak keresztény jellegét is. A diákok memorandumban kérték, hogy a címer mellé helyezték el a keresztet is. A tanács a kultuszminiszterhez terjesztette fel a memorandumot. Szerdán híre terjedt a diákok között, hogy a minisztérium visszaküldte a kérelmet az egyetemi tanácshoz azzal, hogy

a maga hatáskörében bírálja el a dolgot. Szerdán este a diákok egyes csoportjai megjelentek az egyetemi intézetekben, és csendben minden zavaró incidens nélkül elhelyezték az előadótermekben a keresztet a katedra fölött.

A váratlanul keresztülvitt akcióról az egyetem vezetősége mit sem tudott, arról csak csütörtök reggel szerzett tudomást, amikor megkezdődtek az előadások. Tekintettel arra, hogy meglehetősen izzó légkör uralkodott, különösen a bölcsészeti karon, a dékán [Zolnai Béla]⁵⁶ elrendelte, hogy délelőtt nem tartják meg az előadásokat. Kisebb diákcsoportok gyülekeztek ugyan, azonban mindenütt megőrizték a teljes nyugalmat és rendet. Egy órakor tanácskozásra ült össze az egyetem tanácsa, amely után Ditrői Gábor rektor az ügyel kapcsolatban a következőket mondta a sajtónak:

– Nem fedí a valóságot az a híresztelés, hogy amikor az egyetem tanácsa felterjesztette a diákság memorandumát a kultuszminisztériumba, azután a minisztérium a diákság kérésére visszaküldte volna az egyetemhez, és most már a tanács Kiss Albert prorektornak adta volna ki referálás és véleményezés céljából. A valóság az, hogy az egyetem tanácsa még decemberben pártoló véleménnyel terjesztette fel a kultuszminisztériumhoz a diákság kérelmét, azóta ebben az ügyben nem történt semmi, a minisztériumtól értesítést nem kaptunk. Meglepetéssel kellett ezután fogadnunk a tegnapi történeteket. Az egyes tanterekben lejátszódtó események ügyében az illetékes karok dékánjai fognak intézkedni. A szegedi egyetemen teljes rend és nyugalom van, az ifjúság már az őszi mozgalmak idején megígérte, hogy teljes nyugodtsággal és higgadsággal várja meg a minisztérium döntését, mindenütt megőrzi a békés tanulás szabadságát. Csütörtökön délben megjelent nálam az Americana szervezet képviselője, és megismételte előttem azt a fogadalmat, hogy a diákság a legteljesebb nyugalommal várja meg a minisztérium döntését, sehol sem zavarja meg a békés tanulás lehetőségét.

Szegedi Napló XII. (1936) február 14. 5. oldal

385. Az egyetem a kultuszminiszter döntését várja

Levették a keresztet az egyetemi tanterem faláról

Tekintettel arra, hogy az egyetemi tanács múlt év novemberében a minisztériumhoz fölterjesztett memorandumában leszögezte a tanács álláspontját arra vonatkozólag, hogy az ifjúság képviselői garantálják a szegedi egyetemen a tanulási szabadságot; a bölcsészeti kar dékánja elhatározta, hogy a memorandum értelmében érvényt szerez az állásfoglalásnak, s ezért pénteken délben a keresztet a tanterem falairól levetette.

Az egyetemi ifjúság körében izgatottan tárgyalják az új fordulatot, s a Turul Szövetség szegedi kerületéhez tartozó Árpád Bajtársi Egyesület nyilatkozatot is tett

⁵⁶ PÁLFY MIKLÓS – KISS RÓBERT KÁROLY: *Zolnai Béla szegedi munkássága és kapcsolata Radnóti Miklóssal*. In: Olasz Sándor – Zelena András (szerk.): „Mert annyit érek én, amennyit ér a szó.” Szegedi Radnóti-konferenciák. Szeged, 2009. 163–168.